

Rekomendacje HEAL

“Zdrowa planeta dla zdrowych ludzi”

2024-2029

Zdrowie nie zawsze jest kwestią indywidualnego wyboru lub stylu życia, zależy ono również od kondycji środowiska naturalnego i otoczenia, w którym żyjemy. Nasze środowisko naturalne utraciło jednak równowagę niezbędną do tego, by nam to zdrowie zapewnić.

Zanieczyszczenie powietrza, żywności i wody, globalne ocieplenie, ekstremalne warunki pogodowe i utrata bioróżnorodności negatywnie wpływają na zdrowie i dobrostan ludzi. Coraz więcej badań naukowych potwierdza wpływ tych zjawisk na zdrowie publiczne, podkreślając potrzebę podjęcia pilnych działań.

Zanieczyszczenie środowiska (powietrza, wód i gleby) nawet przy niskim stopniu narażenia stanowi ryzyko dla zdrowia publicznego. Nieodwracalne zanikanie bioróżnorodności wpływa na zagrożenie bezpieczeństwa żywnościowego. Fale upałów, powódzie i susze spowodowane przyspieszającym kryzysem klimatycznym powodują liczne choroby i wysokie koszty zdrowotne.

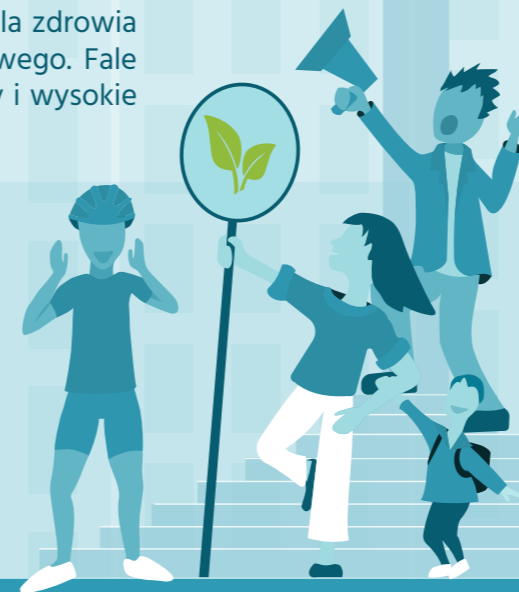
Narażenie ludzi na działanie substancji endokrynnie czynnych (ED) prowadzi w Europie do co najmniej 157 miliardów euro kosztów zdrowotnych rocznie.

20% przedwczesnych zgonów i chorób w Europie jest spowodowanych zanieczyszczeniem środowiska.

Globalne ocieplenie zwiększa częstotliwość i intensywność fal upałów. Latem 2022 r. w Europie z powodu wysokich temperatur zmarło 61 000 osób.

Unia Europejska odegrała wiodącą rolę w rozpoznaniu zależności pomiędzy pogarszaniem się stanu środowiska naturalnego, kryzysem klimatycznym, a zdrowiem publicznym. Podjęła ona szereg działań i opracowała ramy polityki na rzecz zdrowej planety dla zapewnienia zdrowia ludzi.

Jednak zarówno tempo działań, jak i poziom zaangażowania powinny zostać zwiększone.

Należy niezwłocznie wdrożyć środki mające na celu zapobieganiu negatywnym skutkom zdrowotnym związanym z zanieczyszczonym środowiskiem, zwłaszcza u osób szczególnie narażonych.

Wraz z wyborami do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2024 r. i rozpoczynającym się wraz z nimi nowym cyklem politycznym Unia Europejska ma szansę wybrać drogę ku zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska i poprawie zdrowia publicznego. Powinna podjąć pilne działania i przyjąć ambitną politykę wytyczającą drogę do transformacji w kierunku kompleksowej ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

Zmiana klimatu znacząco pogłębia istniejące nierówności społeczne pomiędzy krajami, regionami, podregionami i populacjami w Europie. Do grup szczególnie narażonych na skutki zmiany klimatu należą mniejszości etniczne, społeczności o niskich dochodach, migranci, dzieci, osoby starsze, osoby chorujące przewlekłe czy kobiety w ciąży.

Do skutków zanieczyszczenia środowiska i globalnego ocieplenia należą:

- Przedwczesny zgon / Nowotwory
- Choroby serca i płuc
- Zaburzenia neurorozwojowe
- Zaburzenia nastroju i zachowania
- Zaburzenia funkcjonowania układu hormonalnego, odpornościowego i rozrodczego
- Depresja i stany lękowe

HEAL zachęca wszystkie obywatelki i wszystkich obywateli Unii Europejskiej do głosowania na rzecz poprawy zdrowia publicznego.

Naszym celem jest zdrowa przyszłość dla obecnych i przyszłych pokoleń. Chcemy żyć w środowisku wolnym od szkodliwych substancji chemicznych, w którym powietrze i żywność nie stanowią zagrożenia dla naszego zdrowia. Chcemy przyszłości, w perspektywie której przejdziemy na nietoksyczną, niskoemisyjną, odporną na zmiany klimatu i zrównoważoną gospodarkę, zapewniając dobrą jakość życia.

Dziesięć rekomendacji na rzecz poprawy zdrowia publicznego w latach 2024-2029.

1

Ochrona zdrowia osób szczególnie narażonych

Zanieczyszczenie środowiska stwarza duże ryzyko dla zdrowia publicznego, zwłaszcza dla osób szczególnie narażonych.

Dlatego, potrzebujemy polityki, która uwzględni i ogranicza nierówności zdrowotne (np.: wprowadzając rygorystyczne normy czystego powietrza, ograniczenie stosowania pestycydów).

2

Rozpoznanie zależności pomiędzy nierównościami społecznymi a zanieczyszczeniem środowiska

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, migranci, dzieci, osoby starsze, osoby przewlekle chore czy kobiety w ciąży są bardziej narażone na skutki zdrowotne zagrożeń środowiskowych i klimatycznych.

Dlatego tak ważne jest rozpoznanie zależności pomiędzy uwarunkowaniami społecznymi, środowiskowymi i zdrowotnymi oraz prowadzenie polityki klimatycznej skoncentrowanej na zapewnieniu równości, chroniącej zdrowie osób najbardziej narażonych.

3

Investowanie w ochronę zdrowia publicznego zamiast w emisję zanieczyszczeń

Środki publiczne odgrywają kluczową rolę w działaniach wpływających na zdrowie ludzi i stan środowiska naturalnego.

Należy zaprzestać bezpośredniego i pośredniego finansowania działań, które szkodzą zdrowiu, środowisku i klimatowi, a zwłaszcza dofinansowywania wydobycia i spalania paliw kopalnych.

4

Priorytetyzowanie zdrowia w działaniach na rzecz klimatu

Europa jest obszarem najbardziej narażonym na skutki fal ekstremalnych upałów, a pozostałe konsekwencje zdrowotne zmiany klimatu są coraz bardziej odczuwalne.

Przyjęcie środków łagodzących i adaptacyjnych, które traktują zdrowie ludzi jako priorytet, przyniesie znaczące korzyści zdrowotne i finansowe.

5

Wycofanie spalania paliw kopalnych dla ochrony zdrowia publicznego

Spalanie ropy naftowej, węgla i gazu przyspiesza zmianę klimatu i przyczynia się do licznych negatywnych skutków zdrowotnych (bezpośrednio poprzez zanieczyszczenie powietrza i pośrednio poprzez nasilenie globalnego ocieplenia).

Należy jak najszybciej zrezygnować ze spalania węgla, unikać spalania drewna, inwestując odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną.

6

Zapewnienie czystego powietrza dla wszystkich mieszkanek i mieszkańców UE

Zanieczyszczenie powietrza jest jednym z głównych czynników ryzyka chorób przewlekłych w Europie – w konsekwencji prowadzi do setek tysięcy przedwczesnych zgonów każdego roku. Generuje także ogromne koszty zdrowotne, ponoszone przez opiekę zdrowotną. Kosztów tych jednak można uniknąć.

Potrzebne są ambitne, oparte na wynikach badań naukowych, regulacje prawne określające rygorystyczne normy jakości powietrza, a także efektywne środki mające na celu redukcję emisji zanieczyszczeń ze wszystkich sektorów.

7

Zwiększenie środków ochrony zdrowia w celu zapewnienia czystego środowiska

Narażenie na szkodliwe substancje chemiczne wciąż rośnie i stanowi poważne ryzyko dla zdrowia publicznego w Europie. Prowadzi do wzrostu liczby chorób niezakaźnych, takich jak nowotwór piersi czy prostaty, otyłość, cukrzyca, a także niepłodność i zaburzenia funkcji poznawczych. Ograniczenie ekspozycji na szkodliwe chemikalia wymaga pilnego zrewidowania przepisów unijnych.

Dlatego należy jak najszybciej ograniczyć stosowanie szkodliwych substancji - takich jak substancje endokrynnie czynne (EDC) i PFAS, obecne w tworzywach sztucznych, pestycydach i innych produktach codziennego użytku. Istnieją bezpieczniejsze, ogólnodostępne alternatywy dla tych substancji.

8

Przyspieszenie rewizji rozporządzenia REACH w celu ochrony przed szkodliwymi chemikaliami

Rozporządzenie REACH (przyjęte w celu poprawy ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed zagrożeniami, jakie mogą stwarzać chemikalia) potrzebuje pilnej rewizji, ponieważ tempo wdrażania jego zapisów jest zbyt powolne.

Rewizja zapewniłaby uwzględnienie zasady „brak danych - brak rynku”, zmniejszając ryzyko narażenia na niebezpieczne substancje chemiczne obecne w środowisku.

9

Przyspieszenie działań na rzecz wycofywania pestycydów w celu zapewnienia zdrowej żywności

Uzależnienie Europy od stosowania syntetycznych pestycydów w rolnictwie stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska naturalnego.

Należy wdrożyć skuteczne środki zmniejszające narażenie na pestycydy i zaprzestać ich stosowania na obszarach wrażliwych. Pozwoli to zapobiec wzrostowi liczby nowotworów, zaburzeń endokrynologicznych, reprodukcyjnych i wad rozwojowych u dzieci.

10

Popularyzowanie zdrowej, aktywnej mobilności

Spacer i jazda rowerem są korzystne dla zdrowia ludzi, a także dla klimatu i jakości powietrza.

Ograniczenie ruchu samochodowego, wprowadzanie stref czystego transportu i popularyzowanie aktywnej mobilności w miastach przyniosłoby liczne korzyści dla zdrowia, zarówno dzięki poprawie kondycji fizycznej mieszkanek i mieszkańców, jak i redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza oraz gazów cieplarnianych z sektora transportu.

